

Scenariusz lekcji do filmu *Supa Modo* (reż. Likarion Wainaina, Kenia, Niemcy 2018)

Autorka: Natalia Ulaniecka – pedagog, doradca zawodowy i personalny, mediatorka, nauczycielka-wychowawca, doktorantka w Zakładzie Polityki Oświatowej i Edukacji Obywatelskiej na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, opiekunka naukowa Koła Naukowego Profilaktyki Nowotworowej i Readaptacji Chorych "rak-OFF". Współpracuje ze Stowarzyszeniem PSYCHE SOMA POLIS oraz Fundacją DOBRZE ŻE JESTEŚ, współorganizuje wydarzenia profilaktyczne i realizuje działania wspierające osoby chore onko- i hematologicznie.

Temat lekcji: „Nie ma szkody w małym udawaniu” – czy zawsze i czy na pewno?

Grupa wiekowa: uczniowie klas IV-VI szkoły podstawowej

Czas realizacji: dwie jednostki lekcyjne (90 minut)

Zagadnienia edukacyjne:

- Trudny wybór: gorzka prawda czy słodkie kłamstwo?
- Półprawda, udawanie, *fake news*, manipulacja – niegroźne czy niebezpieczne?
- Jak przekazać przykrą wiadomość? Jak się z nią pogodzić? O trudnych rozmowach.
- W poszukiwaniu prawdziwych supermocy. O potędze pozytywnego nastawienia.

Cele operacyjne:

Uczeń/uczennica:

- zna znaczenie słów „półprawda”, „udawanie”, „fake news”, „manipulacja”;
- potrafi wskazać motywy i konsekwencje kłamstwa;
- kształtuje umiejętność dyskusji;
- analizuje problem z różnych perspektyw;
- potrafi wskazać emocje i uczucia związane z przekazywaniem i otrzymywaniem przykrych wiadomości;
- zauważa rolę wsparcia społecznego w trudnych sytuacjach;
- wspólnie z innymi uczniami wskazuje różne konstruktywne sposoby radzenia sobie z nieprzyjemnymi emocjami i trudnymi sytuacjami.

Formy i metody pracy: rozmowa kierowana, dyskusja w grupie, praca w małych grupach, praca indywidualna, burza mózgów.

Potrzebne materiały:

- tablica/ flipchart, kreda/flamastry,
- nożyczki,
- masa mocująca/magnesy/taśma samoprzylepna,
- karteczki samoprzylepne,

- 2 duże arkusze szarego papieru,
- pisaki,
- brystol z wypisanymi przykładami emocji i uczuć,
- wydrukowane załączniki,
- opcjonalnie kolorowe nakrętki/kulki do wykorzystania przy losowaniu grup (niekonieczne).

Przebieg zajęć:

1. „Kłamstwo – ma krótkie nogi, ale różne oblicza” [15 minut]

Nauczyciel pyta dzieci, z czym kojarzy im się słowo „kłamstwo”. Po krótkiej rozmowie na ten temat mówi uczniom, że są różne rodzaje kłamstwa, czasami coś z pozoru niewinnego również jest kłamstwem.

Nauczyciel prosi, by uczniowie podzielili się w zespoły 4-5-osobowe (jeżeli nauczyciel chce „pomieszać dzieci” może poprosić uczniów o odliczenie od 1 do 4/5 albo użyć do losowania np. odliczonych kolorowych nakrętek/kulek itp., których kolor wskazuje do której grupy dziecko trafia – wówczas trzeba jednak uwzględnić dodatkowy czas potrzebny na podział). Każda grupa dostaje zestaw składający się z wyciętych definicji i oddzielnie wyciętych hasła (załącznik nr 1) – zadaniem grupy jest dopasowanie hasła (półprawda, udawanie, manipulacja, fake news) do definicji. W trakcie pracy, nauczyciel podchodzi do uczniów, udziela wskazówek.

Nauczyciel przykleja na tablicy hasła (półprawda itd.) wydrukowane w dużym powiększeniu (może w tym celu użyć magnesów/taśmy samoprzylepnej lub masy mocującej), odczytuje je po kolei i prosi uczniów o podanie definicji poszczególnych rodzajów kłamstwa. Po uzyskaniu odpowiedzi przykleja pod nazwą definicję (tu również czcionka musi być duża). Pyta uczniów, czy spotkali się kiedyś z takimi rodzajami kłamstwa oraz czy zdarzyło im się samemu kogoś w taki sposób okłamać.

2. Co czujesz, gdy kłamiesz? Co czujesz, gdy ktoś Ciebie okłamuje? [15 minut]

Nauczyciel układa na podłodze dwa duże arkusze szarego papieru, prosi dwóch ochotników o położenie się na nich i następnie odrysowuje ich sylwetki flamastrem. Przywiesza papier w widocznym miejscu, do którego uczniowie będą mieli swobodny dostęp.

Następnie rozdaje uczniom pisaki i prosi by zastanowili się, co może czuć osoba, która kogoś okłamała (klasa dopisuje słowa na pierwszym obrysie) a co czuje ktoś, kto został okłamany (klasa uzupełnia drugi obrys). Aby wzbogacić słownictwo emocjonalne uczniów, nauczyciel – w ramach podpowiedzi – przywiesza w widocznym miejscu „worek uczuć” – czyli wypisane w widoczny sposób na dużym brystolu różne emocje i uczucia (w formie graficznej worka ze słowami lub innej). Uczniowie posiłkując się listą uczuć przyklejają przez nauczyciela, podchodzą do szarego papieru i wpisują na nim swoje propozycje. Jeśli chcą, mogą również domalować „ludzikom” (czyli obrysowanymi konturami) miny odzwierciedlające stan emocjonalny.

Nauczyciel podsumowuje zadanie i wskazuje, że większość uczuć związanych z kłamstwem jest nieprzyjemna – zarówno po stronie osoby okłamanej, jak i okłamującej (nawet, jeżeli początkowo osoba okłamująca czuje się dobrze, bo np. uniknęła kary).

3. Dlaczego ludzie kłamią? [10 minut]

Nauczyciel rozdaje karteczki samoprzylepne poszczególnym grupom (w ramach podziału z zadania nr 2 lub w nowych konfiguracjach, jeżeli nauczyciel chce przemieszać osoby w grupach – przy czym trzeba wówczas uwzględnić dodatkowy czas potrzebny na ponowny podział). Prosi, by uczniowie w grupach zastanowili się: dlaczego ludzie kłamią? Odpowiedzi uczniowie zapisują na karteczkach.

Gdy uczniowie są gotowi, przyklejają karteczki do obrysu osoby, która kogoś okłamała (z poprzedniego zadania). Nauczyciel omawia z uczniami różne motywy kłamstwa.

4. Trudny wybór: gorzka prawda czy słodkie kłamstwo? [25 minut]

Nauczyciel, nawiązując do odpowiedzi na karteczkach, rozpoczyna dyskusję na temat tego, że czasami kłamstwo wydaje się nam lepsze. Pyta uczniów, czy pamiętają, kto kogo okłamywał w filmie i dlaczego? Rozwija temat, wskazując, że Mwix i mama Jo miały inny pogląd na temat okłamywania Joanny, prosi uczniów o przypomnienie scen z tym związanych. Następnie mówi, że każda z nich miała swój punkt widzenia na to, co było dobre dla Jo. Prosi uczniów, by wcielili się w rolę Rady Wioski.

Dzieli ich na dwa opozycyjne obozy (role są narzucone, ponieważ celem jest wyrobienie umiejętności spojrzenia na sytuację z różnych perspektyw, niezależnie od własnych poglądów): pierwszy obóz to osoby podzielające opinię Mamy Jo, drugi obóz to grupa, która uważa, że rację ma Mwix. Nauczyciel pełni rolę bezstronnego Przywódcy Wioski, który przysłuchuje się dyskusji – koordynuje ją, zachęca uczniów do dzielenia się argumentami i kontrargumentami „za” i „przeciw”.

Na koniec nauczyciel tłumaczy, że w życiu czasami jest tak, że musimy stanąć przed trudnym wyborem: „gorzka prawda czy słodkie kłamstwo”. Trzeba jednak zawsze zastanowić się nad konsekwencjami obydwu dróg, dlatego – aby podjąć decyzję – warto zawsze przeanalizować dany problem z różnych perspektyw. Jest to szczególnie trudne, gdy mamy komuś przekazać przykrą wiadomość i nie chcemy tego kogoś zranić. Nauczyciel prosi, by uczniowie zastanowili się, co może czuć osoba, która musi przekazać komuś przykrą wiadomość. Jakie emocje towarzyszą osobie, która taką wiadomość dostała? Nauczyciel pyta, co według uczniów pomaga pogodzić się z przykrą wiadomością – zbiera pomysły i rozwija odpowiedzi uczniów.

W podsumowaniu nauczyciel powinien podkreślić rolę wsparcia innych osób, szczególnie przyjaciół – co pozwolić przejść do kolejnej części zajęć.

5. W poszukiwaniu prawdziwych supermocy. O potędze pozytywnego nastawienia [15 minut]

Nauczyciel pyta uczniów, o jakich superbohaterach rozmawiała Jo z przyjaciółmi (zapisuje na tablicy lub flipchartcie). Jakich innych superbohaterów znają? Jakie mają moce? Nauczyciel nawiązuje do scen z filmu, w której Jo oddaje przyjacielowi swój plakat z Jackie Chanem oraz prosi siostrę o rozdanie pozostałych plakatów swoim przyjaciołom ze szpitala. Pyta uczniów, czy pamiętają, dlaczego Joanna oddała swój plakat (Jo chciała, aby superbohaterowie z plakatów chronili jej przyjaciół).

Nauczyciel mówi, że w naszym codziennym życiu mamy wielu superbohaterów, którzy nas chronią i pomagają nam, mimo że nie noszą peleryny i nie mają nadzwyczajnych mocy. Dla ludzi z wioski superbohaterką była np. Mama Jo, która jako położna pomagała przychodzić dzieciom na świat. Nauczyciel rozdaje uczniom kartę z sylwetkami superbohaterów (załącznik nr 2) i prosi, by zastanowili się, kto jest dla nich takim superbohaterem. Być może to ktoś z rodziny? Może przyjaciel? A może ktoś, kto pomógł im w przeszłości? Uczniowie piszą na kartkach, kto jest dla nich superbohaterem i dlaczego. Następnie nauczyciel prosi chętne osoby, aby opowiedziały o swoich superbohaterach.

6. Superbohaterowie w(śród) nas [10 minut]

Nauczyciel wraca do superbohaterów, którzy pojawili się w filmie. Wymienia zapisane pseudonimy. Zadaje pytanie: „Czy wypisaliśmy wszystkich superbohaterów z filmu?” Uczniowie po zastanowieniu potwierdzają lub dodają innych (wtedy nauczyciel dopisuje). Nauczyciel mówi, że w filmie pojawiło się dużo więcej superbohaterów. Cała wioska pomagała Jo i jej rodzinie, ich wsparcie i pozytywne nastawienie to też supermoc, która pozwoliła Jo zrealizować marzenia. Pomimo braku doświadczenia w realizacji filmów wszyscy wierzyli w sukces i zaangażowali się, by sprawić radość Joannie, dlatego oni

również byli superbohaterami. Każdy z nas może stać się dla kogoś superbohaterem – nawet, jeśli nie zrobimy nic spektakularnego, nasza pomoc może być dla kogoś bardzo ważna.

Nauczyciel pyta uczniów, jakie rodzaje pomocy i wsparcia widzieli w filmie. Wypisuje je na tablicy. Pyta, w jaki jeszcze sposób można pomóc innym osobom. Opowiada o tym, że czasem zwykły uśmiech lub wysłuchanie kogoś, pocieszenie jest ogromną pomocą.

Na koniec mówi, że nie musimy potrafić latać lub przesuwać przedmioty wzrokiem, by być superbohaterem. Każdy z nas ma swoje supermoce i może stać się superbohaterem, pomagając innym. Nauczyciel rozdaje dzieciom małe kwadratowe karteczki z wizerunkiem superbohatera i imieniem dziecka (wzór: załącznik nr 3) – mówi, żeby schowały je do zeszytu/plecaka, aby te odznaki przypominały im, że każdy z nas jest superbohaterem (alternatywnie można wydrukować odznakę na samoprzylepnym papierze i rozdać dzieciom w formie naklejek).

Załączniki

Załącznik nr 1. Znaczenia pojęć – źródło: <https://sjp.pwn.pl>

półprawda

udawanie

manipulacja

fake news

- ➔ informacja, która przez celowe nieujawnienie całej prawdy wprowadza w błąd
- ➔ postąpić, zachować się nieszczerze, inaczej, niż się myśli lub czuje
- ➔ wykorzystywanie jakichś okoliczności, naginanie lub przeinaczanie faktów w celu udowodnienia swoich racji lub wpływania na cudze poglądy i zachowania
- ➔ nieprawdziwe, fałszywe wiadomości, najczęściej rozpowszechniane przez tabloidy w celu wywołania sensacji, bądź zniesławienia kogoś (najczęściej polityka)

Załącznik nr 2. Grafika – źródło: www.freepik.com

Załącznik nr 3. Grafika – źródło: www.freepik.com

